

BENEGORA INFO

Oktober 2014

nr. 102

STROOMUITVAL DREIGT BIJ BELGEN

IN DIT NUMMER

- VOORWOORD
- FINANCIËLE BIJDRAGE
- HERKANSING
- AVIOLANDA
- COMPENSATIE RANDWEG
- KERNCENTRALE DOEL
- VISIE BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED
- WINDTURBINES KABELJAUWBEEK

VOORWOORD

Herfst alweer, hoog tijd om u weer bij te praten over wat er al zo gebeurd en gedaan is deze roerige zomer. Falend compensatiebeleid, falende en gemanipuleerde kernreactoren, XXXL windturbines, maar ook eigen energieke voorstellen. En o ja, u krijgt nog een keer de kans bestuurslid te worden!

Bert Zwiers, secretaris

FINANCIËLE BIJDRAGE

De oproep in de vorige INFO (kostenbesparing), om de jaarlijkse bijdrage over te maken is helaas niet door iedereen 'begrepen'. Er is onlangs een herinnering verstuurd. Maakt u, als u die heeft ontvangen, het bedragje even over?

HERKANSING

Voorzitter Adrie Dobbelaar gaat er eind dit jaar echt mee stoppen. De oproep in de vorige Info heeft nog niets opgeleverd, nog niemand heeft een positieve reactie in het ballonnetje geplakt. We zoeken dus nog steeds nieuwe bestuursleden, meteen voorzitter hoeft niet persé.

Heb ik het al
niet druk genoeg?

Daar moet je iemand
voor nemen die zichzelf
graag hoort!

Ja, als het nou een
vastenavondclub
was geweest....

Laat ik dat
nou altijd gewild
hebben, Toos!

Daar moeten ze een
vrouw voor vragen.
Die zijn in dat soort
functies onder-
vertegenwoordigd!

En wanneer zal ik
dan beginnen,
meid?

Kom op, denk er nog eens over na, u kunt het!

AVIOLANDA

In 2008 is met een grote groep (het MGA-stakeholdersoverleg) overeenstemming bereikt over Aviolanda: *Een duurzame gebiedsontwikkeling rond vliegbasis Woensdrecht.*

Economische, ecologische én sociaal-culturele ontwikkelingen vinden zorgvuldig en gelijktijdig plaats. Scenario's werden uitgewerkt en in 2009 werd besloten voor 'goud' te gaan.

Sindsdien is er veel maar niet genoeg gebeurd. Door de crisis zijn de ontwikkelingen vertraagd en de marktomstandigheden veranderd. Businesspark Aviolanda moet daarom de koers wijzigen. In plaats van grond verkopen wordt ingezet op het faciliteren van bedrijven. Ook Defensie heeft voor de vliegbasis de koers bepaald als 'Main Support Base' en voor de 'World Class Aviation Academy' en de financiering van de 'groene agenda', zijn uitgangspunten eveneens veranderd.

Vanzelfsprekend hebben de gewijzigde omstandigheden effect op de visie en de gemaakte afspraken. Er is besloten tot een herijking van de ruimtelijke visie waarbij de ambitie 'goud' blijft. De route er naar toe zal opnieuw uitgezet worden.

The Spirit

Eén van de eerste resultaten van de koerswijziging is de bouw van het bedrijfsverzamelgebouw *'The Spirit'*. Eind dit jaar wordt het opgeleverd en trekken de eerste bedrijven er in. Van begin af aan hebben wij gevraagd het begrip *'duurzame gebiedsontwikkeling'* concreet in te vullen. De vraag hoe dat nu bij dit gebouw is uitgedrukt lag dus voor de hand want onze deskundigen zijn niet betrokken geweest bij het vaststellen van de eisen en wensen.

Tijdens een gesprek met de projectleider werd duidelijk dat het ontwerp op diverse punten duurzamer dan *'normaal'* is.

De volgende zaken zijn voorzien: Zonnepanelen, meer isolatie dan verplicht, flexibele indeling, veel materiaal herbruikbaar, invallend daglicht, ledverlichting en sensoren, hemelwater wordt in omgeving teruggevoerd.

We gaven aan dat we uiteraard blij zijn met de duurzame aspecten van *'The Spirit'* maar dat we kritiek hebben op het proces. ***Als partijen elkaar én duurzaamheid serieus nemen, dan moeten de 'groene clubs' veel eerder bij het proces betrokken worden.***

Men vond het gerechtvaardigde kritiek en bij volgende *'rode projecten'*, zowel nieuwbouw als hergebruik van bestaande gebouwen, zal daarmee rekening gehouden worden.

COMPENSATIE RANDWEG

Het tracé voor de randweg rond Hoogerheide (de huidige Bunkerbaan) doorsnijdt een gebied waar de Patrijs, Dodaar, Groene specht, Kerk- en Steenuil zich happy voelden. In de poelen en houtwallen woonden bijzondere salamanders en padden. Een bijzonder gebied waar een goede compensatie voor nodig was. Om dat goed ingevuld te krijgen moest, tot en met de Hoge Raad, veel moeite gedaan worden. Uiteindelijk is in 2005 door provincie en gemeente het *'Inrichtingsplan Natuurcompensatie Randweg Hoogerheide'* vastgesteld. De gemeente heeft ten oosten en westen van de randweg in

totaal circa 10 hectare ingericht (iets meer dan wettelijk verplicht). Naast o.a. poelen en houtwallen die aangelegd zijn zou er ook *'bloemrijk grasland'* komen. Na het inzaaien is het in beheer gegeven van een lokale agrariër.

Verschraling duurt natuurlijk een paar jaar maar, omdat het gras maar groen bleef, trokken we aan de bel en inmiddels zijn we al héééél lang met de gemeente aan het steggelen.

We hebben er nu zelf maar deskundigen naar laten kijken en het oordeel is vernietigend. Die van ons was er snel klaar mee maar Ecologisch adviesbureau De Brabantse Wal heeft voor Namiro alle aspecten van het inrichtingsplan beoordeeld. Beide concluderen dat het geen wonder is dat er nog bijna geen bloemetje te zien is.

De eerste actie van de beheerder is geweest het omploegen en opnieuw inzaaien met een gangbaar commercieel mengsel met een beperkt aantal grassoorten, met mogelijk ook wat rode en witte klaver waardoor het een gewone boerenwei werd! Er wordt regelmatig gemest, zelfs met kunstmest, en er wordt (te) vaak gemaaid en de beweiding gebeurt met veel te veel dieren, factor 9 maar liefst. De geadviseerde jaarlijkse monitoring in de eerste 5 jaar is niet uitgevoerd!

Het rapport toont aan dat het beheer op alle punten te kort schiet. Naar onze mening is het vernietigend voor zowel de beheerder als voor de gemeente. Binnenkort weer overleg met de gemeente, nu op een hoger niveau.

KERNCENTRALE DOEL

Doel 4

Begin augustus draaide iemand een kraan open waardoor 65.000 liter smeerolie van een tank naar een opvangreservoir. Dit mag alleen bij groot onderhoud of in geval van een calamiteit. De smering van de stoomgenerator viel weg en de generator draaide in de soep. De kernreactor kon z'n stoom niet meer kwijt en schakelde automatisch af.

Reden genoeg om kritische vragen te stellen. Vóóordat 65.000

liter(!) is afgelaten en een kernreactor automatisch afschakelt, moeten er toch in controlekamers allerlei toeters en bellen afgaan en lichtjes knippen? Dat gebeurt zelfs bij het simpelste autootje dat warm loopt!

Inmiddels is duidelijk dat er geen sprake is van terrorisme maar wel van sabotage. Er gaan geruchten dat een eigen medewerker dit kunstje geflikt heeft. Hij zou ontevreden zijn over de sluiting van Doel waardoor hij werkloos wordt. Als het niet zo ernstig was zou je denken dat het een Belgenmop is.

De beantwoording van onze vragen is niet erg bevredigend. Negentig procent van de reactie hadden we zelf kunnen schrijven. Dat krijgt dus nog een vervolg. Wij vinden dat de bevolking recht heeft op een heldere en transparante communicatie.

Doel 3

Reactor nummer 3 (en hetzelfde geldt voor Tihange 2) heeft negen maanden stil gestaan in verband met geconstateerde haarscheurtjes. Daar werd door Electrabel nogal luchtig over gedaan. Het zouden de zogenaamde waterstofvlokken zijn die bij de productie van de reactorvaten al zijn ontstaan.

Maar, nadat de reactor in september 2013, onder voorwaarde van aanvullend onderzoek, weer was opgestart werd hij in maart plotseling weer stil gezet. De resultaten van het onderzoek bleken veel slechter te zijn dan verwacht. Er is sprake van *verbrossing* van de stalen mantel. Als er, in geval van een calamiteit, met veel water gekoeld zou moeten worden is het maar de vraag of de wand de straling nog wel aan kan. Het is zeer de vraag of de reactor ooit nog weer opgestart mag worden.

Doel 1 & 2

Beide reactoren zijn volgend jaar 40 jaar oud en aan het einde van hun levensduur. België heeft besloten ze in 2015 buiten gebruik te stellen. Ze voldoen ook niet meer aan de huidige eisen. Uit de stresstest die, na Fukushima, bij alle

kernreactoren wereldwijd zijn uitgevoerd, bleek dat beide reactoren op een groot aantal punten verbeterd moesten worden. Uit het evaluatierapport van het FANC (*Federaal agentschap voor nucleaire controle*) blijkt dat niet alle aanbevelingen door Electrabel zijn opgevolgd. Het FANC heeft dit geaccepteerd omdat de Belgische overheid toch al besloten had ze in 2015 te sluiten.

Stroomtekort

Door alle perikelen kan er in België 's winters een stroomtekort ontstaan. En voor langere tijd want door een onduidelijk overheidsbeleid hebben de elektriciteitsbedrijven niet in nieuwe centrales willen investeren. Nu zit men dus met de gebakken peren. Er kan stroom uit o.a. Nederland geïmporteerd worden maar dat kost een paar centen natuurlijk. We verwachten het niet, maar je weet maar nooit of onder deze omstandigheden geen risicovolle beslissingen genomen gaan worden.

Doel 3 en Tihange 2 toch maar weer opstarten bijvoorbeeld? Of Doel 1 & 2 een paar jaar door laten draaien zonder dat alle aanbevelingen uit de stresstest zijn opgevolgd? En hoe zit het met de saboteur, is die getraceerd?

Het FANC is zeker kritisch, heeft zich ook al laten horen, maar wij gaan onze overheden toch maar vragen mee te kijken en volledige openheid te eisen. Je weet immers maar nooit en áls er wat mis gaat, zijn wij het eerste de klos.

VISIE BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

Een paar jaar geleden is het BP-Buitengebied opnieuw vastgesteld. Het was op verzoek van de raad '*conserverend*' van aard. Later vond men het plan kennelijk toch te behoudend want we kregen een uitnodiging mee te denken over een '*Agrarische beleidsvisie*'. Duidelijk uit welke hoek de wind kwam. Dat traject liep dood maar vorig jaar is het opnieuw opgepakt en nu ging het om een '*brede visie*'. Er is overigens nog wel een keer apart met de agrariërs vergaderd.

We hadden er graag bij willen zijn, al was het maar als toehoorder, maar dat was niet de bedoeling. Enfin, een brede visie dus. Die kans hebben we dan ook maar aangegrepen. We dagen College & Raad uit naast *Maintenance valley*, ook te gaan voor de *Energy valley* en de *Agrofood valley*. Bij de behandeling van de visie in de raad zullen beide onderwerpen separaat geagendeerd worden. Hieronder onze schriftelijke onderbouwing.

Energy valley

In de gemeente Woensdrecht is een groot aantal vierkante meters dakoppervlak aanwezig. In de polders staan een flink aantal stallen en landbouwschuren blakend in de zon. Ideaal om zonnepanelen op te leggen. Ook buiten de polders zijn heel wat grote, nog 'blote' daken te vinden. Kortom, reden genoeg om het idee '*Energy valley*' te lanceren. Woensdrecht kan zo een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de energieproductie. U kent de voordelen, minder emissie, minder afhankelijkheid (beide zeer actueel) maar ook, en dat is in dit geval zeker ook interessant, neveninkomsten voor de agrarische sector.

De gemeente is geen investeringsbank, er zal veel particulier initiatief nodig zijn, maar wij zijn er van overtuigd dat het helpt **als het gemeentebestuur, om in stijl te blijven, '*het licht ziet*' en het idee enthousiast omarmt.**

Dat motiveert en stimuleert. Bovendien kan de gemeente niet alleen ondersteunen en faciliteren, maar óók actief deelnemen. Het dak van het gemeentehuis ligt immers nog lang niet vol!

Het wiel hoeft niet meer uitgevonden te worden. Er zijn al heel wat initiatieven en projecten waar de kunst afgekeken kan worden. Er is zelfs al een coöperatie die, buiten de bestaande energieleveranciers om, groene stroom van landbouwers levert (www.vandebron.nl).

Maar dat is van later zorg, eerst moet ú over de streep. Zet Woensdrecht (ook) als '*Energy valley*' op de kaart.

Agrofood valley

In augustus 2013 heeft de provincie Noord-Brabant het akkoord '*Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood*' aangenomen. De ondertitel luidt: '*Op weg naar de duurzaamste en slimste agrofoodregio van Europa*'.

Brabant is goed in agrofood, dat is zeker waar. Maar de intensieve landbouw en veeteelt eist ook zijn tol. Geen kruid, bloemetje of vogel meer in de wei, enorme afname van biodiversiteit, fijnstof, stank, verstoorde kringlopen, antibioticaresistentie, Q-koorts, verdringingseffecten (mais voor biodiesel) en de vernietiging van oerwoud (o.a. door de import van veevoer) etc. Een droevig makend lijstje dat duidelijk maakt dat we met z'n **allen** iets niet goed doen.

Gelukkig is onze streek nog niet zo overbelast als andere delen van Brabant. De agrarische sector in West-Brabant/Oost-Zeeland is breder dan in Oost-Brabant maar genoemde nadelen zijn toch ook hier merkbaar. Onze vraag is dan ook: ***Hoe gaat de agrarische sector in West-Brabant de uitdaging aan en wordt ze de duurzaamste en slimste agrofood regio van Brabant?***

Regionalisering

Een goede optie is *regionalisering*. In plaats van producten en dieren van hot naar haar te slepen en weer terug, zoveel mogelijk produceren, verwerken en afzetten in de eigen regio.

Het is dus geen zaak voor de agrarische sector alleen. Ook de consument is een belangrijke factor. Er is al sprake van een duidelijke trend. Mensen willen weten waar en hoe hun voedsel geproduceerd wordt.

Een afzetgebied van bijvoorbeeld Rotterdam tot Antwerpen en van den Bosch tot Vlissingen, moet 'onze' agrarische sector, onder het motto *Regionaal eerlijk geproduceerd en geconsumeerd voedsel tegen een eerlijke prijs*, toch kansen kunnen bieden.

'Agrofood valley' is, net als 'Energy valley', ook vooral een zaak van particulier initiatief. Maar het is zo belangrijk dat een ambitie breed gesteund wordt. Dus gemeentebestuur, doe duurzaam, denk mee, stimuleer en faciliteer waar mogelijk. Woensdrecht hoeft de spits niet af te bijten, in binnen- en buitenland zijn al eerder initiatieven genomen en projecten opgezet.

Bijwerkingen

Bij het meedenken en doen met 'Energy en/ of Agrofood valley' bestaat grote kans dat meerdere van onderstaande bijwerkingen zich zullen voordoen:

- effecten op de Woensdrechtse gemeenschap: sterke toename van betrokkenheid en solidariteit
- verbeterde verstandhouding tussen Boer en Burger
- neveninkomsten en versterking agrarische sector
- toename biodiversiteit
- verbetering dierenwelzijn
- werkgelegenheid
- bijdrage aan NL-duurzame energiedoelstelling
- belangstelling voor de regio

Intensieve veehouderij

Bij de behandeling van de Visie BP-Buitengebied krijgt de raad ook de volgende vraag voorgelegd:

‘Beleid intensieve veehouderij: geen nieuw vestiging, alleen uitbreiding van bestaande bedrijven op basis van de Brabantse Zorvuldigheidsscore Veehouderij?’

Een uitgelezen moment om onze mening ook te ventileren, de IV maakt immers ook deel uit van de Agrofoodsector. Een belangrijk onderdeel zelfs, zeker met het oog op de effecten op de omgeving zoals: fijnstof, stank, verstoorde kringlopen, antibioticaresistentie, dierenwelzijn etc, etc.

Het eerste burgerinitiatief in Brabant, *‘Megastallen nee!’* werd in 2010 een groot succes. In korte tijd werden ruim 33.000 handtekeningen verzameld, een breed gedragen protest tegen de intensieve veehouderij. In hetzelfde jaar werd door 105 hoogleraren *‘een pleidooi voor duurzame veeteelt’* gelanceerd. Het vraagt *‘een einde te maken aan georganiseerde onverantwoordelijkheid’*. Het pleidooi werd daarna door veel meer hoogleraren, wetenschappers, bedrijven, boeren en burgers ondersteund.

Voor details: www.duurzameveeteelt.nl.

Het zijn niet mis te verstane oproepen tot verandering. De sector is zich daar ook wel van bewust. Wij willen dan ook een lans breken voor een grondige verduurzaming van de veehouderij. Wij vinden dat er in Woensdrecht al meer dan genoeg dieren gehouden worden.

Geen nieuw vestigingen dus en wat ons betreft gaan bestaande bedrijven ***van bulk naar kwaliteit, dierenwelzijn en regionalisering***, naar streekproducten als Brabantse Wal Varken, BW-ham, -worst, -kippenei, -kippendij en wat niet al.

Platform Goed Boeren

Duurzame vormen van landbouw hebben de toekomst. Ook in Brabant zijn er al veel boeren en tuinders die de overstap gemaakt hebben naar een systeem dat goed is voor

mens en dier. Er zijn echter ook nog veel ondernemers die zich gedwongen voelen om met het huidige beleid van schaalvergroting door te gaan. Ze staan onder druk van banken, leveranciers en afnemers.

De Brabantse milieufederatie heeft het initiatief genomen het *'Platform Goed Boeren'* op te richten om duurzame landbouw te stimuleren en de relaties tussen boeren en burgers, oftewel producent en consument, te herstellen.

Boeren die de stap al gemaakt hebben en bereid zijn hun ervaringen te delen zullen aan het roer staan.

WINDTURBINES KABELJAUWBEEK

Er wordt al minstens 10 jaar geprobeerd een vijftal windturbines langs de Kabeljauwbeek te realiseren.

Eneco doet een laatste poging om het project *'rond'* te krijgen. Dit slaat niet alleen op de formele procedures maar vooral op de financiële haalbaarheid. Volgens de projectleider is de locatie *'niet de meeste wind-gunstige'* en het project *'is moeilijk rendabel te krijgen'*. Vandaar de vraag om het bestemmingsplan te wijzigen en de maximaal toegestane hoogte vast te stellen op 183 meter. Wellicht dat het met extra hoge masten toch lukt. Er is circa € 32 mln mee gemoeid. Twee derde van de projectkosten wordt gefinancierd met publiek geld, een subsidie van € 21 mln.

In eerste instantie waren we niet van plan een zienswijze in te dienen maar toen bleek dat de totale hoogte misschien 180 meter gaat worden hebben we ons bedacht. We hebben dit keer andere dan strikt juridische argumenten aangevoerd.

Belangenafweging

De gemeente moet de verschillende belangen afwegen. Die van de gemeente en zijn inwoners, van de natuur en, in dit geval ook die van de BV Nederland tegenover die van Eneco.

De gemeente en de inwoners hebben geen direct belang terwijl wel het *'landschappelijk aanzien'* wordt geschaad.

Flora en fauna belangen worden niet gediend. Integendeel, jaarlijks zullen vogels uit de lucht gemept worden. Dat zijn de pechvogels.

Beide schades worden, strikt volgens de bestaande regels, afgekocht met resp. € 75.000 en € 15.000. *'Peanuts'* in de totale projectkosten en het voelt als *'geen cent te veel hoor'*. Bovendien is van het eerste bedrag niet eens zeker dat het Woensdrecht ten goede komt.

Er gaat € 21 mln subsidie besteed worden aan een matig renderend project. Dat is niet in het belang van de BV Nederland zolang er andere, beter renderende initiatieven zijn. Wij denken dat er betere projecten zijn.

Het belang van Eneco is de productie van groene stroom om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen. Een *'eng-zakelijk'* belang dus dat kennelijk zelfs met een matig renderend project gediend moet worden.

Precedentwerking

Er staan in de regio al veel, voor de inwoners van Woensdrecht, goed zichtbare windturbines. De tiphoogtes variëren van zo'n 120 tot 140 meter. Als er nu 5 bij komen van totaal 180 meter, ligt het voor de hand dat bij de vervanging van de huidige exemplaren deze hoogte de standaard zal worden.

Heroverweging

Bovenstaande argumenten rechtvaardigen de vraag de planologische medewerking aan het Windpark Kabeljauwbeek te heroverwegen en Eneco te adviseren een beter renderend project te zoeken.